

Izveštaj sa radionice „Razvoj politike u oblasti klimatskih promena u kontekstu međunarodnih i EU procesa“, hotel Zira, Beograd, 15. decembar 2014.

Radionica pod nazivom „Razvoj politike u oblasti klimatskih promena u kontekstu međunarodnih i EU procesa“ u organizaciji Programa UN za razvoj i Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, održana je 15. decembra u Beogradu. Konferenciju kojoj je prisustvovalo više od 90 predstavnika državnih institucija, stručne javnosti i organizacija civilnog društva, otvorili su Steliana Nedera, zamenica stalne predstavnice Programa UN za razvoj u R Srbiji i Stana Božović, državni sekretar u Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine. Radionica je održana pod finansijskim pokroviteljstvom Globalnog fonda za zaštitu životne sredine a kao jedna od aktivnosti u okviru projekta “Drugi nacionalni izveštaj Republike Srbije prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime”.

Tokom uvodnih izlaganja, istaknut je značaj jačanja institucionalnih kapaciteta za podršku primeni međunarodnih obaveza, kao i obaveza koje proističu iz procesa priprema za članstvo u EU u oblasti klimatskih promena.

Postignuta je načelna saglasnost da je u proteklom periodu učinjen značajan napredak po pitanju uspostavljanja institucionalnog i strateško-zakonodavnog okvira u ovoj oblasti, ali i da veliki izazovi tek predstoje.

Zamenica stalne predstavnice UNDP u R Srbiji S. Nedera istakla je značaj projektne i programske podrške koju UNDP, pod okriljem Globalnog fonda za životnu sredinu, pruža Vladi R Srbije na polju ispunjavanja obaveza koje proističu iz relevantnih međunarodnih sporazuma, na prvom mestu Okvirne konvencije UN o promeni klime. S. Nedera je istakla da podrška ispunjavanju međunarodnih obaveza istovremeno predstavlja i podršku R Srbiji na polju usaglašavanja sa relevantnim propisima EU, posebno kada je u pitanju oblast klimatskih promena.

Danijela Božanić, Šef Odseka za klimatske promene u Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine istakla je da aktivnosti državnih institucija i svih interesnih strana na polju klimatskih promena ne predstavlja puko izvršavanje zakonodavnih obaveza već proces osiguravanja dobrobiti i održivog razvoja celokupnog društva. Predstavnici Ministarstva predstavili su napredak na polju usaglašavanja sa pravnim tekovinama EU, posebno u domenu uspostavljanja sistema monitoringa i izvetavanja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte, uspostavljanja sistema trgovine emisijama u R Srbiji, kao i namera u pravcu usaglašavanja sa novim strateškim okvirom EU do 2020. odnosno 2030. godine. Takođe, učesnici su upoznati i sa sadržajem inventara gasova sa efektom staklene bašte kojim rukovodi Agencija za zaštitu životne sredine.

Poseban segment radionice bio je posvećen predstavljanju napretka na polju pripreme Drugog izveštaja i Prvog ažuriranog izveštaja R Srbije prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime. Oba dokumenta realizuju se uz pomoć Programa UN za razvoj i uz finansijsku podršku Globalnog fonda za životnu sredinu.

Da pravovremeno i adekvatno ispunjenje obaveza prema međunarodnoj zajednici predstavlja jedan od primarnih državnih ciljeva, istakla je državni sekretar S. Božović. Ona je istakla da radionica u Beogradu predstavlja priliku da se najšira javnost upozna sa statusom pripreme Drugog nacionalnog izveštaja i Prvog dvogodišnjeg ažuriranog izveštaja, čija izrada je i obaveza prema UN Konvenciji. Ona je naglasila uverenost da će ova dokumenta, koja će biti završena tokom 2015, obezbediti jasnu sliku o trenutnim emisijama gasova sa efektom staklene bašte i viziji razvoja Srbije u srednjoročnom i dugoročnom periodu. Učesnici radionice su informisani i o tome da je Vlada Republike Srbije prepoznala važnost teme i osnovala Nacionalni savet za klimatske promene u novembru 2014.g.

Učesnicima skupa obratio se i predstavnik Ministarstva spoljnih poslova, ambasador Dragan Županjevac, koji je naglasio važnost koordiniranog pristupa politici klimatskih promena u kontekstu održivog razvoja. Posebano zbog činjenice da R Srbija od početka 2014. godine predsedava Savetom UN za ekonomska i socijalna pitanja koje upravo ima zadatak da vrši koordinaciju globalnih politika u navedenim oblastima. On je naveo ključnu ulogu Ministarstva spoljnih poslova u procesima od međunarodnog značaja i podsetio učesnike da je na nedavno završenoj Konferenciji članica Okvirne konvencije UN o promeni klime u Limi upravo učestvovao predstnik Ministarstva spoljnih poslova i zastupa interese R Srbije. Tim povodom podsetio je da R Srbija, na putu ka članstvu u EU mora da ispunjava određene obaveze uključujući i one koje se odnose na emisiju gasova sa efektom staklene bašte u skladu sa EU strateškim opredeljenjima do 2030. godine.

Tokom radnog dela, učesnici su imali priliku da se detaljnije upoznaju sa osmotrnim klimatskim uslovima i klimatskim scenarijima za područje R Srbije koji nedvosmisleno ukazuju na dugoročno i regionalno neujednačno smanjenje količine padavina i porast prosečnih godišnjih temperatura. Prof. Vladimir Đurđević sa Instituta za meteorologiju je u tom kontekstu predstavio negativne aspekte očekivanih klimatskih promena na ključne privredne sektore, poput poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Detaljni pregled nepovoljnih uticaja, kao i mogućnosti mera prilagođavanja za svaki sektor biće detaljno predstavljeni u sklopu samog Drugog izveštaja R Srbije prema Okvirnoj konvenciji UN o promeni klime.

Prof. Aleksandar Jovović sa Mašinskog fakulteta u Beogradu predstavio je okvirne mogućnosti i scenarija po pitanju mera ublažavanja klimatskih promena, posebno za sektor otpada koji je naveden kao primer. Pored toga, potvrđeno je još jednom da sektor energetike predstavlja najveći emiter ali istovremeno i sektor sa najviše potencijala za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte. Detaljnije analize mera ublažavanja klimatskih promena za R Srbiju biće predstavljene u izveštajima prema Konvenciji nakon detaljne obrade podataka o emisijama iz Inventara.

Na kraju radionice predstavljena je analiza mogućih izvora finansiranja mera prilagođavanja na klimatske promene i mera ublažavanja za ključne sektore. S tim u vezi detljno su dati predlozi ulaganja iz državnih i lokalnih budžeta, međunarodne i EU pomoći, kao i iz zajmova međunarodnih finansijskih institucija i privatnog sektora. S tim u vezi predstavljen je i okvir finansijskih i zakonodavnih podsticajnih mera i mehanizama koji postoje u državama okruženja i u R Srbiji sa perspektivama unapređenja.

Učesnici radionice su ukratko upoznati i sa rezultatima projekta „Razvoj sa niskim emisijama ugljenika u Jugoistočnoj Evropi“ (LOCSEE) koji je realizovan sredstvima EU a u njegovoj implementaciji su učestvovala nadležne institucije iz država regiona.

Neke od preporuka tokom zaključnih razmatranja su obuhvatile:

- Potrebu za detaljnijim analizama troškova i dobiti kada su u pitanju mere prilagođavanja na klimatske promene i mere ublažavanja
- Reviziju i prioritizaciju mera prilagođavanja na klimatske promene i mera ublažavanja
- Unaređenje korišćenja svih fondova koji su na raspolaganju R Srbiji do momenta članstva u EU
- Uključivanje svih interesnih strana u kreiranje politike klimatskih promena na nacionalnom nivou
- Potrebu za novim i inovativnim projektima i programima u oblasti korišćenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, kao i u sektoru saobraćaja (poput širokog uvođenja programa obuka energetske/emisiono efikasne vožnje tzv. „eko vožnje“)